

לעימנאל פרת יש סתיו בלב, הוא קיבל על עצמו משימה אדירה:

漢希字典

(„מילון סיני-עברי“)

גרנו בטיינטסין והיינו חלק מקהילה גדולה של יהודים. למעשה העתקנו את וולדיוסטוק לטיינטסין. המשכנו להי יות שם כאילו אנתנו ברוסיה. אבי, כמו רוב חברי הקהילה, היה סוחר. הוא דיבר סינית קלושה. בביתנו אכלו מאכלים יהודיים. הטבח הסיני למד מאמי אידיש ודיבר איתה בשפה זו. בבית הספר היי הודי למדתי סינית בסיסית. תלמידי בית הספר האנגלי לא למדו כלל סינית.

„נישואי תערובת היו מעשה שלא ייעשה. לי ירוע רק על זוג אחד כזה. האשה היתה סינית והגבר — יהודי. בני משפחותיהם לא אהבו את הזוג הזה. סופם שנישאו ועלו לארץ. לפני כמה שנים נפטרו.

„גם עם היהודים-הסינים לא נוצרו קשרים כלשהם. וזה, יותר מהכל, מוכיח עד כמה היינו מנותקים מכל שמץ של סיניות. אנחנו התעניינו רק בציונות ובעושר כלכלי. היינו כמו כל קולוניאליסט מצוי שנקלע לארץ זרה.“

שטיח של זהב *

פרת עצמו חי בטוב. הוא למד בבית הספר היהודי, כשסיים את לימודיו ערך עיתון ציוני באנגלית וברוסית. שפתם הכמעט-רישמית של יהודי קהילת טיינטסין היתה רוסית.

כמילון, ולוא רק בגלל ייחודו. „אולם גם אם יתברר שכל העבודה הו נעשתה לשווא, לא אצטער. רציתי לעשות את זה. המחשבה שמילון כזה לא ייעשה בכלל הראייה אותי יותר מהחשש שאם הוא לא יימכר.

„זה החוב שלי לעם הסיני. כך אני משיב להם על הכנסת האורחים שהעניקו לי. בשבילי המילון הזה הוא צורך כמעט בלתי-ניתן לכיבוש.“

עמנואל פרת נולד בוולדיוסטוק ב-1921. שנה אחר-כך הגיעו המהפכנים הרוסיים לעיר. הוריו של פרת, שהיו בעלי מיכרות-פחם, אוניות, בתי-חרר

צמחים נדירים, האופייניים רק לסין, אף הן לא יכנסו אל המילון של פרת. גם כך, חיבורו של מילון כזה רורש התמסרות כמעט מוחלטת. זו עבודת-פרך, עבודת ממש.

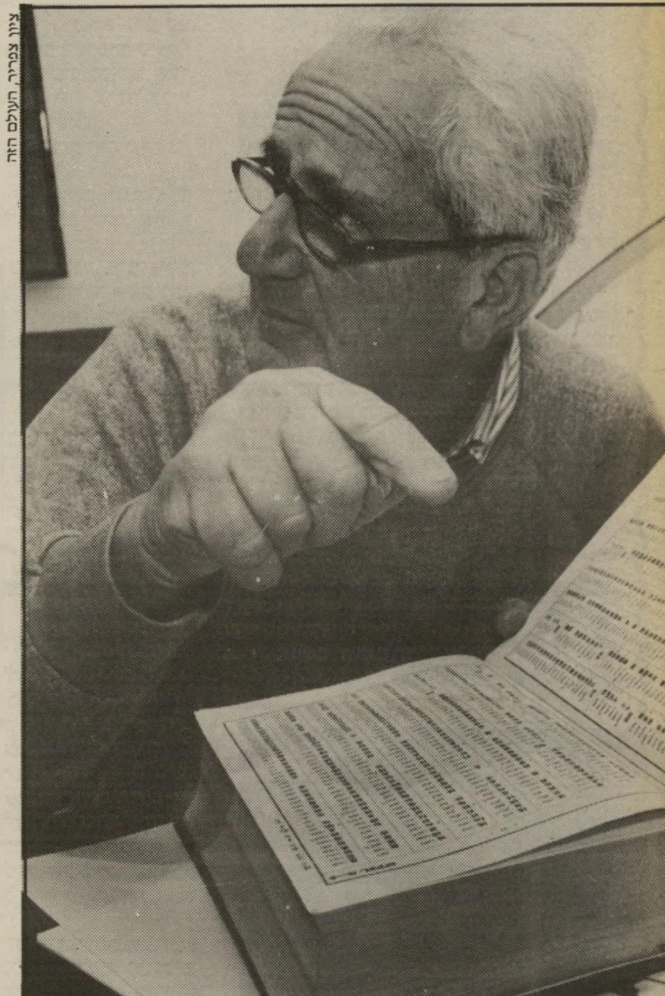
הטבח דיבר אידיש *

לפני שלוש שנים החל עמנואל פרת בחיבור המילון. מאז הוא ירש יום-יום, במשך 12 שעות ויותר, נר בר במילוניו, מחפש סימניות, משווה פירושים וקווים. ביום טוב, כשמוחו

יש בכותרתת הו עוקץ שיומרות רבה בצידו. רק יודעי סינית על בור-יה יכולים להבין זאת. הכותרת פשוטה, והיא אומרת: מילון סיני-עברי. מישחק מילים מתוחכם רומז למילון הסיני-סיני הקלאסי, הגדול מכולם, שיצא לאור בראשונה בסין, ב-1716.

עמנואל פרת (67), גימלאי, לפני-כן היה עיתונאי פריילאנסר כמעט ככל העיתונים, ולפני כן כתב ככיר של העוררם הזה בשנות ה-50, הוא מחברו של המילון הסיני-עברי הראשון בעולם. למרות הרמו שבכותרתת הוא אינו שואף אל המילון ההוא. בקאנג'י-דו-דיין, הוא המילון העתיק, יש 42,000 סימניות. במילון של פרת יהיו רק 7500 סימניות.

כשפה הסינית היומיומית יש כ-10 אלפים סימניות. חלקן בנות שלושה קווים, באחרות, מורכבות יותר, יש 17 קווים. סימניה כמותה כמילה. פירושה

מלונאי פרת עם מילון סיני-אנגלי להחזיר חוב ישן

夫	天	大	人
FU	T'ien	TA	Jen
בעל	שמיים	איש גדול	איש

המיכטא הרוסי, הכבד כלי-כך, רבך בפי רת בנאמנות כה רבה, עד שגם היום, 40 שנים אחרי שעלה לארץ, עדיין גלווה לשפתו.

לפרנסתו ענד פרת בחברה מיסחד רית, כפקיד יצוא-יבוא. ב-1948 הגיע לארץ בחברת שיבעה מחבריו. אצ"ל, שהיה אירגון פעיל ומבוקש מאוד כי טיינטסין, אירגן את החבורה. סמוך לבואם נשלחו לקרבות הנגב.

מאז פרת בארץ, מנצל לפרנסתו את רוסיותו יותר מאשר את נעוריו הסיניים. לפני שלוש שנים, כשפרש לגימלאות, חזר אליו עברו הסיני.

„יש לארץ הו כעין מגנט. מי שחי שם לא יכול לשכוח אותה. זה משהו שנשארו כך ולא מרפה. בשבילי סין היא בעלת משמעות כפולה, גם מפני שהורי קבורים שם, כטיינטסין.“

„הזיכרון החזק ביותר שלי מסין הוא ביקור שערכתי במינזר בודהיסטי בפי-קין. נכנסתי למינזר בתחילת שעת המי-דיטציה. הגזירים, לבושים בצהוב, ישבו בחצי עיגול, ולצידם מה שנראה כפסל של בודהה. אינני יודע כמה זמן עמדתי כך, מביט בהם. ופתאום הפסל זו. הייתי המום, שכן באותו רגע התברר לי כי לא היה זה פסל, אלא הכותו של המינזר. הוא נראה כמו הפץ, כמו חומר, ולפי דבריהם כומן שעשה מדיטציה הנשמה שלו לא היתה איתו. זה היה מוזעזע.“

„אהבתי לטייל בפקין, בעיר האסור, רה, אהבתי את הסתיו הסיני, שהופך את הארץ כולה לשטיח ענק של זהב.“

„במבט לאחור אני מצטער שלא התערינו בהם, לא ספגנו ממש את התרבות הו. רק עכשיו אני מבין עד כמה התרבות הסינית גדולה. לכן גם קיימת תופעה שנראית משונה, אולם אפשר להבניה: מי ששולט בסינית הו פך לסנוב. כאילו הוא חושב לעצמו: אני יודע משהו מיוחד, משהו שאתם לא יודעים.“

„מלבר השפה, שהיא עשירה כלי-כך, יש בתרבות הו קסם מיוחד, שונה מאוד מהישראליות. יחסי כבוד בין בני-אדם

שרה ליכוביץ

המשך בעמוד 38

ש ומסילת-ברזל, נמלטו, כמו רבים אחרים, לסין. „שם גדלתי עד שהגעתי לגיל 27.“

* מילולית: סחור-לב. המושג מורכב מהסימניות „לשרוף שיבולים“

אחיד בכל רחבי סין. הסימניות אינן פונטיות. כרי לדעת איך להגותן צרי-כים למילון או לעזרת דובר סינית. בסין יש עשרות ניבי דיבור.

ככל מחוז מרביתם, למעשה, בשפה אחרת. תושב פקין לא יבין את דוברי הניב של קנטון, ולהיפך. השפה הרישית מית היא שפת פקין.

החיפוש אחרי סימניה במילון קשה ומורכב כמעט כמו הסימניה עצמה. יש בסינית 214 שורשים. כרי למצוא במילון את פירושה של הסימניה צריך לדעת מהו השורש שלה. סימניות רבות מורכבות משניים ואף משלושה שורשים.

המילונים מסודרים על-פי צלילן הפונטי-פיקני או על-פי שורשיהן. פרת בחר בסדר הפונטי.

כך הוא עובד: מתוך שיבעה מילונים סיניים-לועזיים בחר פרת סימניות שיי-מושיות. בתחילה חשב כי יסתפק במי-לון רק, של 3000 סימניות. במהרה הבין כי זה יהיה מילון שיטחי. לכן הגי-דיל את מיספרן.

דילול הסימניות נעשה בררך הגיו-נית. סימניה עתיקה שפירושה סוס בעל רגל אחורית לבנה, אינה שימושית ה-